

מנחות כ

במדבר יח: יט

כָּל־תְּרוּמַת הַקֹּדֶשִׁים אֲשֶׁר יָרִימוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לַה' נָתַתִּי לָךְ וּלְבִנְיָדְךָ וּלְבִנְתֶיךָ אֲתָדָה לְחֻק־עוֹלָם בְּרִית מִלַּח עוֹלָם הוּא לִפְנֵי ה' לָךְ וּלְצִרְעָתְךָ אֲתָדָה

ויקרא ב: יא-יג

כָּל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַה' לֹא תַעֲשֶׂה חֻמֶץ כִּי כִלְשָׂאֵר וְכִלְדִּבְשׁ לֹא־תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לַה':
קָרְבַּן רִאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֹתָם לַה' וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יֵעָלוּ לְרִיחַ־נִיחָח:
וְכִלְקָרְבָנוּ מִנְחָתְךָ בַּמִּלַּח תִּמְלַח וְלֹא תִשָּׁבֵית מִלַּח בְּרִית אֶלֶּהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כִּלְקָרְבָנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח:

קושי על רב: מתקיף לה רב הונא הרי מלח דלא תנא ביה קרא ומעכבא ביה
ברית אמורה במלח דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר נאמר כאן ברית מלח עולם הוא ונאמר להלן (במדבר כה, יג) ברית כרות עולם כשם שאי אפשר לקרבנות בלא כהונה כך אי אפשר לקרבנות בלא מלח

תירוץ 1: אמר רב יוסף רב כתנא דידן ס"ל דאמר לא מלח כשר

קושי: אמר ליה אביי אי הכי לא יצק כלל אלא לא יצק כהן אלא זר הכא נמי לא מלח כהן אלא זר

תירוץ: אמר ליה וכי תעלה על דעתך שזר קרב לגבי מזבח

תירוץ 2: ואי בעית אימא כיון דכתיבא ביה ברית כמאן דתנא ביה קרא דמיא

בעייה עם הקושי על רב: ולא תנא ביה קרא והכתיב (ויקרא ב, יג) **וכא קרבן מנחתך כמלח תמלח תירוץ:** ההוא מיבעי ליה לכדתניא

אילו נאמר קרבן כמלח שומע אני אפילו עצים ודם שנקראו קרבן

ת"ל מנחה מה מנחה מיוחדת שאחרים באין חובה לה אף כל שאחרים באין חובה לה

אי מה מנחה מיוחדת שמתרת אף כל שמתיר אביא דם שמתיר ת"ל מעל מנחתך ולא מעל דמך

יכול תהא מנחה כולה טעונה מלח ת"ל קרבן קרבן טעון מלח ואין מנחה כולה טעונה מלח

ואין לי אלא קומץ מנין לרבות את הלבונה? מרבה אני את הלבונה שכן באה עמה בכלי אחד

מנין לרבות את הלבונה הבאה בפני עצמה ולבונה הבאה בבזיכין והקטרת מנחת כהנים ומנחת כהן

משיח ומנחת נסכים אימורי חטאת ואימורי אשם ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ואברי

עולה ועולת העוף מנין תלמוד לומר (ויקרא ב, יג) ע' כל קרבן תקריב מלח

הסבר לחקלים שונים של הברייתא

1. אמר מר אין לי אלא קומץ (מנחה) מנין לרבות את הלבונה מרבה אני את הלבונה שכן באה עמה בכלי אחד והא אמרת מה מנחה מיוחדת שאחרים באין חובה לה

היינו חושבים: אימא **קרבן** כלל ו**מנחה** פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט: מנחה אין מידי אחרינא לא

לכן כתוב: הדר אמר **ע' כל קרבן** חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש שאחרים באין חובה לה אף כל שאחרים באין חובה לה

2. **אחרים דבאין חובה לה** מאי ניהו? עצים אף כל עצים.

קושי: אימא לבונה ואייתי דם דאיכא נסכים?

תירוץ 1: נסכים בהדי אימורין הוא דאתו מ"ט אכילה ושתייה

דחיית התירוץ: אדרבה כפרה ושמחה

תירוץ 2: אלא לבונה באה עמה בכלי אחד נסכים אין באין בכלי אחד (השוואה לא טובה)

אבל עצים כי היכי דמתכשרא בהו מנחה הכי מתכשרא בהו כולהו קרבנות (השוואה טובה)

3. **הצעה:** ואימא מה הפרט מפורש שאחרים באין חובה לה ומתרת אף כל שאחרים באין חובה לה ומתרת ומאי ניהו? לבונה הבאה בבזיכין דשריא לחם אבל מידי אחרינא לא

דחיית ההצעה: מדאיצטריך **מעל מנחתך ולא מעל דמך** מכלל דהנך כולהו אתו בחד צד

4. אמר מר **מעל מנחתך ולא מעל דמך**

קושי: ואימא **מעל מנחתך** ולא מעל איבריך

תירוץ: מסתברא אברים הוה ליה לרבוויי שכן (אשב"י טמ"א סימן)

1. אחרים באין חובה לה כמותה 2. אישים כמותה 3. בחוץ כמותה 4. נותר כמותה 5. טומאה

כמותה 6. מעילה כמותה

קושי: אדרבה דם הוה ליה לרבוויי שכן 1. מתיר כמותה 2. נפסל בשקיעת החמה כמותה

תירוץ: הנך נפישן

5. אמר מר **שומע אני אפילו עצים ודם שנקראו קרבן**

קושי: מאן שמעת ליה דאמר עצים איקרי קרבן? רבי. לרבי מבעיא בעו מלח!

דתניא קרבן (מנחה) מלמד שמתנדבין עצים וכמה שני גזרין וכן הוא אומר (נחמיה י', לה) **והאזרחות**
הפאט על קרבן העצים רבי אמר עצים קרבן מנחה הן וטעונין מלח וטעונין הגשה
ואמר רבא לדברי רבי עצים טעונין קמיצה
וא"ר פפא לדברי רבי עצים צריכין עצים
תירוץ: סמי מיכן **עצים**

קושי: ואלא קרא למעוטי מאי? אי למעוטי דם **מעל מנחתק** נפקא!
תירוץ: אפיק **עצים** ועייל **נסכים** דתניא **אבל היין והדם והעצים והקטורת אין טעונים מלח**